

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VIII. Infundata non est opinio Theologorum, asserentium divini
amoris actum ex debito exercendum, 1°. singulis Dominicis ac Festis. 2°.
quando adultis suscipit Baptismi, Pœnitentiæ, Eucharistiæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

& constanti, & in omni vita illi adhaereamus. Natalis quoque Alexander Theol. Dog. & Mor. l. 4. in explicat. 1. præc. Decal. pag. 268. edit. 1. Et in Paralipom. Theol. Mor. epist. 5. docet, quod divini amoris actum non semel tantum in vita, neque tunc solum, cum debet justificari, sed sæpius, imò quam frequentissime potest, homo exercere tenetur. Et loco cit. Th. Dogm. pag. 274. toto moralis hujus vita tempore divini amoris actus exercere debemus quam frequentissime possumus. Quod probat ex allatis verbis primi mandati, necnon ex eo quod homo in justitia semel accepta semper crescere debeat. Quod justitiæ incrementum Tridentina Synodus sess. 6. c. 10. explicat per fidei, spei & charitatis augmentum.

60 Scio quod laudatam Maldonati Summulam Southwellus neget esse Maldonati. Verum audiendus non est Souhtwellus, quia Maldonati nomen præfert Summula à Cognato visa & laudata, atque in pluribus extans Bibliothecis. Nec verisimile est Maldonato suppositam esse. Quam enim ob causam ipsi supposita fuisset? Et quam ob causam eam ipsi Southwellus subducit? An quia fateri erubescit, sententiam ex Summula exhibitam Maldonati esse? vel quia sententia ista Southwello & Socii passim non placet? At placere debet, nec de ea Socii debent erubescere: cum in divinis Scripturis, Patribus & ratione fundatissima sit. Neque enim cor homini dedit Deus, ut semel in anno, sed ut semper morali quodam modo Deum amaret, folique Creatori ac Redemptori suo semper viveret; ipsum solum semper pro fine ultimo haberet, ipsoque solo frueretur, cæteris uteretur. Ad quod significandum, postquam Deuteron. 6. Deus dixit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua*; ita profequitur: *Eruntque verba hæc, qua ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, & narrabis ea filiis tuis, & meditaberis in eis sedens in domo tua, & ambulans in itinere, & dormiens atque consurgens. Et ligabis ea quasi signum in manu tua, eruntque & movebuntur inter oculos tuos, scribesque ea in limine atque ostii domus tue.* Quasi dicat (ait Natalis Alexander, post Episcopum Castoriensem) non cessatio sedentis ab hoc amore debet cessare: non quies dormientis ab hoc amore quiescere; non vigilia consurgentis, neglecto hoc amore, aliis intendere; non labor itinerantis ab hoc amore discedere: sive domi, sive foris, sive quocumque loco, quocumque tempore, quocumque in opere, homo Dei amator esse debet; non in habitu inertis & otioso, sed in actus frequentissimos prorumpente, uti supra ostensum est. Nec verò de habitibus otiosis dantur præcepta, sed de actibus, uti frequenter ait Doctor Angelicus.

Tom. II.

De sententia igitur ex Summula Maldonati deprompta erubescere non debet Southwellus, imò potius ingemiscere, quod (ut Natalis Alexander ait epist. 5. citatâ) grafari pergat in dies prava doctrina, quæ primum & maximum Christianæ legis de diligendo Deo mandatum extenuare, & ad nihil penè redigere conatur.

CAPUT VIII.

Infundata non est opinio Theologorum, offerentium divini amoris actum ex debito exercendum, 1°. singulis Dominicis ac Festis. 2°. quando adultus suscipit Baptismi, Penitentia, Eucharistia Sacramentum. 3°. quoties gravis tentatio nobis periculum imicit, ne separemur à charitate Christi. 4°. quoties deponendus est affectus ad mortale peccatum; quoties proinde offerre volumus Missa sacrificium, vel Missam audire; quoties Deum peculiariter colere debemus aut volumus. 5°. quoties insignis beneficium à Deo accipimus. 6°. quoties Deum blasphemis impeti, vel grandi aliquo scelere offendi videmus.

Primum docet Scotus, & probatur, quia dies festi non sanctificantur nisi Deum colendo. *Quis verò est cultus ejus, nisi amor ejus?* inquit Augustinus l. 12. de Trinit. c. 14. Et confirmatur ex dicendis circa quartum.

Secundum, de adulto peccatore baptif-
62 mum & poenitentiam suscipiente, probatur, quia amor, saltem inchoatus, Dei tamquam fontis omnis justitiæ, necessarius est peccatori ad deponendum affectum peccati, & ad percipiendum effectum utriusque istius Sacramenti, uti probabitur to. 3. dum de Sacramentis istis sermo fiet. Eucharistiæ verò, seu amoris Sacramentum absque amore suscipere, pietas non permittit, uti etiam probabitur, cum de Eucharistia.

Tertium probatur, quia in ejusmodi pe-
63 riculo necessarium nobis est firmum propositum non peccandi, Deique charitatem non abjiciendi: quod profectò sine aliqua charitate non esse probabitur ubi de poenitentia. Tunc igitur Deo adherere debemus in charitate radicati & fundati, ut similes simus arbori altis radicibus terræ adhærenti, quæ vix loco moveri potest.

Quartum probatur ex dictis n. 63. quia
64 scilicet peccati lethalis affectus solâ charitate, saltem inchoatâ, excludi potest, uti sapienter ostendit Natalis Alexander Th. Dog. & Moral. to. 9. c. 5. a. 6. Reg. 9. & in Paralipom. Moral. epist. xi. pag. 49. & seqq. nosque demonstrabimus to. 3. l. 5. Et hinc peccatori necessarius est charitatis affectus, saltem inchoatus, ad festos dies sanctificandos, ad Missam ritè audendam, ad Deum ut oportet colendum, &c.

Ff 2

utpote quem non sufficit exterius, verum oportet & interius colere. Constatit verò interior cultus in hoc quòd anima coniungatur Deo per intellectum & affectum, inquit S. Thomas 1. 2. q. 101. a. 2. in corp. Ad debitum proinde Dei cultum necesse est per charitatis actum deponere peccati lethalis affectum. Quam ob causam Scotus in 3. dist. 2. docet, peccare mortaliter contra præceptum sanctificandi Festa, qui conscientiam habens peccati lethalis, affectum ipsius non deponit. Natalis quoque Alexander in Paralipom. Moral. pag. 43. & seqq. graviter peccare dicit eos, qui cum peccati lethalis affectu, Missæ sacrificio diebus Dominicis & Festis interfunt, nec à peccato (licet minus gravi) immunes, qui ei, dicto cum affectu interfunt diebus non Festis, non quia Missam audiunt, sed quia cum affectu debito non audiunt. Neque doctrina ista iure (inquit) accusatur novitatis. Cum in Scriptura sacra fundata sit (quæ Deum in spiritu & veritate adorare jubet) & à viris eruditissimis ante nos tradita, scilicet à R^{mo} D. Joanne Episcopo Cattoriensi in Amore tuo penitente, ab Authore eximii operis (ab erudito & pio Cardinale Bona commendati, atque ab Episcopis quinque, & septem sacræ Facultatis Parisiensis Doctoribus approbati) quod incipitur, *Morale Chrétienne sur le Pater* c. 3. sect. 3. Hæc etiam (inquit) Rupellensis Ecclesiæ doctrina est in collationibus Diocæsanis tradita & firmata c. 53. & seqq. Hanc denique plurimi Præsules & Doctores, ut saniores & tutiorem propugnant, ac in suis Diocæsis doceri jubent ac prædicari. Nec certè minor dispositio ac animi puritas necessaria est ad Missam ritè audiendam, quam ad Orationis Dominicæ recitationem. At novi peccati fit reus, qui Dominicam Orationem recitat in peccati mortalis affectu, iudice Bellarmino l. 1. de bonis operibus c. 6. ubi quærit: *an qui ex animo remittit injurias, & tamen in aliquo alio peccato voluntariè perseverat, possit hac oratione aliquid impetrare?* Respondet: si non capit gratiam conversionis, nec ex animo illam petit, sed vel orat solis labiis ex consuetudine, vel (quod gravius est) ut videatur ab hominibus, non solum nihil impetrat, sed etiam oratio ejus fiet in... peccatum: cum in singulis ferè petitionibus mentiatur. Quomodo enim potest dicere, *Pater noster*, qui non vult esse filius, nec filialem erga Deum habet affectum, sed hostilem? Et *sanctificetur nomen tuum*, per quem nomen Dei assidue blasphematur, atque etiamnum per criminolum inhonoratur affectum? Et *adveniat regnum tuum*, qui nihil magis quam adventum Domini timet, mavultque esse in regno diaboli, quam Christi? Et *fiat voluntas tua*, qui suam, non Dei voluntatem, semper facit, voluntarièque manet Deo rebellis? Et di-

mitte nobis debita nostra, seu peccata, dum adhuc affectu peccat? sicut & nos dimitimus debitoribus nostris, odio & vindicta in proximum exæstivans? Et ne nos inducas in tentationem, cedere volens tentationi, occasionemque amans peccandi? Talis ergo non potest in spiritu orare, nec in spiritu & veritate, sed in hypocrisis & simulatione Deum adorare, nec Salvatoris præceptum implere: quod enim de fratre Salvator ait Matth. 5. 23. à fortiori verum est de Deo: *Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordans fueris quòd frater tuus (à fortiori Deus) habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum, & vade prius reconciliari fratri (vel Deo tuo) & tunc veniens offeres munus tuum.*

Ex his Merbesius in Sum. Christi. p. 1. q. 67. 8. concludit, pro certo lethali peccare, qui peccati lethalis affectu plenus, Missæ interest sacrificio, orationemque ipsius execrabilem esse, nisi affectu illo deposito, ad Deum quem precari vult, seridè reverti proposuerit. Scriptum est enim: *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Proverb. 28. Idque præclaris Gregorii Nysseni, Hieronymi & Augustini sententiis roborat. Et si graviter peccat (inquit) qui inter orandum notabili tempore voluntariè distrahitur, saltem dum orat ex præcepto, à fortiori qui corde avertitur à Deo, per affectum ad mortale peccatum, inter ipsa sacrificii Missæ tempora, quibus interiori cordis affectu Deum orare debet, & adorare?

Quòd hanc doctrinam Jansenianam ii vocent, qui in eam puerili more suo declinant, nihil moror (ait Natalis Alexander), præterquam enim quòd impingunt in Decretum Innocentii XII. *Istud polu. ca. à D. a. bolo ad imperium suum firmandum aique propagandum inspirata ingenium & consilium est, illos omnes invidioso Jansenianorum nomine suscitare, atque in suspicionem adducere, qui corruptam ac pestilentem Recentiorum quorundam Casuistarum doctrinam impugnant, & sanam Jesu Christi Moralem pro virili docent ac tuerentur, quamlibet sincerè ejurent propositiones omnes à Sede Apostolica damnatas. Sed confusos illos inimicorum veritatis & sanioris morum doctrina clamores & strepitus non curamus. Gloria nostra hæc est, testimonium conscientia nostra.*

Quintum probatur ex vulgata paræmia: 69 *Amor amorem poscit*, necnon ex eo quòd ingrati animi indicium sit, Deum insigni beneficio suum erga nos amorem demonstrantem non redamare.

Sextum denique probatur, quia anima 70 justis sponsa est Dei, cujus est zelare honorem divini Sponsi sui, quemadmodum S. Theresiæ Christus dixit: *Deinceps ut vera Sponsa meum zelabis honorem*, sicque affectam esse, quomodo affectus erat David Psal. 118. dicens: *Tabescere me fecit zelus*

meus, quia obliui sunt verba tua inimici mei. Zelus autem iste sine amore non est. Zelus namque iste omnes sibi inimicos putat, qui sunt hostes Dei. Nemo enim gravior hostis omnium, quam qui omnium laedit Aurborem, inquit Aug. serm. 29. in Psalmum illum.

CAPUT IX.

Contra primum mandatum est, alia re frui velle, prater Deum.

71 Purima & perspicua ad id probandum Augustini testimonia to. 1. exhibuimus, ubi etiam fundamentis inconcussis ex divina Scriptura, Patribus, SS. Pontificum decretis, solidissimisque rationibus demonstravimus, solum Deum amabilem esse finaliter propter se; nullam vero creaturam licite amari finaliter propter seipsam, sed finaliter propter Deum dumtaxat.

72 At cui haec rigorosa & austerior non videantur? quare quisquam vir doctus e nostris?

Respondeo non Spiritui sancto dicenti: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Dilige Dominum in omni vita tua. Omnia in gloriam Dei facite. Nolite diligere mundum. Qui utuntur hoc mundo, tamquam non utantur.* Et Non Augustino dicenti: *Quidquid se putaverit homo facere bene, si fiat absque charitate, nullo modo fit bene.* De grat. & lib. arb. c. 18. Et alibi frequenter ingeminanti, solo Deo fruendum (id est, inquit, amore alicui alteri rei inhærere propter seipsam) solum Deo amore inhærendum propter seipsam; rebus vero creatis utendum, non quasi mansoria quaedam dilectione... sed transitoria potius, tamquam via, tamquam vehiculorum, vel aliorum quorumlibet instrumentorum... in ea quibus ferimur, propter illud ad quod ferimur, diligamus. Non aliis maioribus nostris eodem to. 1. productis. Non celebrioribus etiamnum Doctoribus, qui de moribus philosophantur ex germanis Moralibus Christianae fontibus. Non denique ceteris attentâ meditatione pensantibus, quem ob finem Deus dederit cor & esse homini. Quem finem ne ipsi quidem ignorant pueri, qui de eo in Catechismo interrogati, respondent, ad nihil aliud esse hominem, nisi ut Deum amet, eique soli serviat.

73 Quibus ergo rigorosa & austerior videntur? Secundum corruptam rationem, non secundum documenta sacra, & Sanctorum testimonia philosophantibus, laborantibusque praesudicio opinionum praesconceptarum; quibus austerior & rigorosa videntur, quae favent spiritui; benigna & suavia, quae carni & sanguini; austerior vel ipsa Ecclesiae doctrina, quod comedere & bibere non liceat, ob solam delectationem cibi & potus; nec licitus actus conjugalis ob solam voluptatem ipsi annexam; & adhuc austerior sententia Augustini 4. contra Jul. 14.

Movetur animus ad pietatis affectum a vno Cantico audito; tamen etiam illic, si somni, non sensum libido audiendi desideret, improbatur.

At (instat ille) dum Augustinus dicit non esse creaturis fruendum, sed utendum, nec ullam creaturam propter se finaliter amandam, fruitionem accipit pro amore rei propter se tamquam finem positive ultimum, ita ut res illa ametur tamquam finis ultimus simpliciter; Deoque creatura interpretative praeseratur. Non vero pro amore rei propter se tamquam finem negative ultimum; pro amore utique rei ad Deum referibilis, quam quis amet absque actuali vel virtuali relatione in Deum; sic tamen ut eam deserere paratus sit ad minimum Dei de illa deserenda grave praesceptum. Idque probare conatur 1. quia fructio creaturae, de qua Augustinus, est mortale peccatum, (quod de amore proxime dicto asseri nequit) eam quippe perversitatem seu perversiorem Augustinus appellat, dicens: *Omnis humana perversa est, fruendis uti velle, atque utendis frui.* 2. si omnis amor creaturae propter se tamquam finem negative, non positive ultimum, esset fructio, quam improbat Augustinus, nihil amaretur bene sine charitate; vera proinde essent damnatae propositiones: *Non est vera legis obedientia sine charitate. Omnis amor creaturae rationalis, aut vitiosa est cupiditas, aut laudabilis charitas.* 3. vera quoque foret ista: *Liberum arbitrium sine gratie Dei adiutorio, non nisi ad peccandum valet.* Nullum quippe opus bonum fieri posset; nisi ex charitate supernaturali. Quod si verum esset, peccator se per gratiam ad justificationem disponens per timorem & spem, virtutes à charitate distinctas, à justificationis semita deviare per novum peccatum quod committeret.

At (inquam ego) solida non est instantia: omnem quippe amorem creaturae propter se, etiam tamquam finem negative, non positive ultimum, illicitam esse fruitionem, constans est Augustini sententia. Nec obstat primum objectum in contrarium. Dum enim Augustinus dicit, omnem humanam perversiorem esse frui utendis, uti fruendis, perversiorem nomine inordinationem intelligit, seu vitium, prout abstrahit à mortali & veniali; uti manifestum est ex eo quod perversiorem cum vitio confundat (*omnis humana perversa, quod etiam vitium nominatur*) eandemque ordinationi contraponat, uti constat ex antithesi, quam immediate subjungit: *ita & omnis ordinationis, fruendis frui, & utendis uti.* Denique dum Augustinus dicit, omnem humanam perversiorem esse fruendis uti, &c. eo id sensu dicit, quo lib. 10. de Civit. cap. 10. dicit: *Nec est alia vita hominis vitiosa, atque culpabilis, quam male mens, & male fruens.* Ista